

Odsherred Sportsfiskerforening
v/Jan Aggerholm
jagg@novonordisk.com

6. september 2024

Tilladelse til udlægning af sten og grus i Højby Sørende

Odsherred Kommune giver hermed tilladelse efter vandløbslovens¹ §§ 17 og 37 til at Vandløbsplejeudvalget, Odsherred Sportsfiskerforening kan udlægge gydesubstrat og skjulesten i Højby Sørende st. 1350-1500 på matr.nr. 5g Nyrup By, Højby beliggende Oddenvej 14, 4500 Nykøbing Sj.

Tilladelsen meddeles med følgende vilkår:

1. Der må anlægges 4 gydebanker á ca. 10 meters længde jævnfør projektbeskrivelsen.
2. Der må maksimalt udlægges grus i et lag på 20-25 cm på vandløbsbunden ved etablering af gydebankerne.
3. Der skal foretages bundudskiftning således, at de øverste bløde sedimentlag ned til 20-25 cm under regulativmæssig bund.
4. Gydesubstratet skal bestå af 15% singels (Ø32-80 mm) og 85% nøddesten (Ø16-32 mm).
5. Der må udlægges kantsten Ø20-70 cm langs gydebankerne til sikring af brinken og skråningsanlægget.
6. Der må udlægges 2-4 sten pr. løbende meter bred nedstrøms og opstrøms gydebanken.
7. Projektet må udføres i perioden 1. april til 15. oktober, jf. dispensation fra naturbeskyttelsesloven.
8. Arbejdet skal være udført inden 3 år fra dags dato.

Forhold til andre myndigheder

Højby Sørende er beskyttet af naturbeskyttelseslovensⁱⁱ § 3, hvilket betyder at tilstanden ikke må ændres uden dispensation. Odsherred Kommunes Naturteam har 7. august 2024 meddelt dispensation fra naturbeskyttelsesloven til projektet.

Hvis der bliver fundet arkæologisk materiale ved bygge- eller anlægsarbejdet, skal arbejdet standses jf. museumslovensⁱⁱⁱ § 27, stk. 2. Fundet skal straks anmeldes til Museum Vestsjælland på 25 52 83 83.

Hvis der under jordarbejder konstateres en forurening af jorden, skal kommunen underrettes på vand@odsherred.dk.

Er der tale om en akut eller større forurening, skal kommunen kontaktes på 59 66 66 66, er det uden for telefonens åbningstid, skal beredskabets vagtcentral kontaktes på 44 22 71 12.

VVM

Projektet er screenet for sin virkning på miljøet, da regulering af vandløb er omfattet af VVM-bekendtgørelsens^{iv} bilag 2, punkt 10f) *Anlæg af vandveje og kanalbygning udenfor søterritoriet, samt regulering af vandløb, hvilket medfører pligt til VVM-screening*, jf. § 3 stk. 2.

VVM-screeningsafgørelse er meddelt 8. august 2024.

Høring

Projektforslaget inklusive et udkast til afgørelsen har været i offentlig høring i perioden 20. juni til 15. august 2024 samt sendt til bredejerne på strækningen.

I høringsperioden er der indkommet følgende bemærkninger:

Fiskeristyrelsen Ringsted *har ingen bemærkninger til det fine projekt og godt DTU AQUA`S vejledninger for restaurering af vandløb bliver fulgt.*

Museum Vestsjælland: *Museet har ikke bemærkninger.*

Oddenvej 15: *Jeg mener fortsat at det vil være af afgørende betydning for projekteres værdi - altså at det faktisk lykkes at styrke havørredbestanden - at man ikke blot etablerer gydemuligheder, men også sikrer en tilstrækkelig vandføring hen over sommeren således at eventuel ørredyngel har en reel mulighed for at overleve frem til det tidspunkt hvor de er store nok til at vandre ud i Kattegat. Dette tror jeg kræver en aftale med Skov og Naturstyrelsen om når det er nødvendigt at regulere udløbet fra Højby Sø således at der "tappes" lidt ekstra vand om sommeren. Selv i våde somre som denne, er vandføringen meget ringe.*

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer i det ansøgte projekt.

Baggrund

Odsherred Kommune har modtaget ansøgning fra Odsherred Sportsfiskerforening dateret 15. april 2024 om tilladelse til udlægning af gydesubstrat samt sten til skjul i Højby Sørende.

Berørte matrikler:

- 5g Nyrup By, Højby (Oddenvej 14, 4500 Nykøbing Sj).
- 5ab Nyrup By, Højby (Kokkevang 38, 4500 Nykøbing Sj).
- 5aq Nyrup By, Højby (Kokkevang 24, 4500 Nykøbing Sj).
- 5ac Nyrup By, Højby (Kokkevang 22, 4500 Nykøbing Sj).
- 5aæ Nyrup By, Højby (vej - Kokkevang).

Redegørelse

Højby Sørende er et af de få vandløb i Odsherred, som har udløb på Kattegatkysten og dermed er det sandsynligt at ørreden vil vælge Højby Sørende under gunstige vandstandsforhold.

Odsherred Kommune har i 2012 og 2016 gennemført fiskeundersøgelser i Højby Sørende uden at finde ørreder. Til gengæld blev der i 2020 fundet enkelte ørreder.

I 2021 blev der udført restaurering i Højby Sørende på strækningen st. 1750 til 2000. I 2024 er der optalt 6 gydegravninger på den restaurerede strækning.

Odsherred Sportsfiskerforening ønsker at forbedre de fysiske forhold yderligere ved udlægning af gydesubstrat samt sten til skjul/brinksikring på en nøje udvalgt strækning, hvor faldforholdene er gode og hvor der på baggrund af disse, ikke er nogle vandafledningsproblemer.

Strækningen er beliggende i Højby Sørende, station 1350-1500 på matr.nr. 5g Nyrup By, Højby. Se nedenstående figur 1.

Figur 1 - Oversigtskort fra ansøgning, hvor projektstrækningen st. 1350-1500 ses.

På projektstrækningen etableres der 4 gydebanks på hver ca. 10 meters længde. Der kantsikres langs gydebanken med sten, for at forhindre at brinken skrider ned på gydebanken.

Inden udlægning af gydebankerne foretages bundudskiftning på strækningen. Bundudskiftningen fjerner de øverste bløde sedimentlag ned til 20-25 cm under regulativmæssig bund eller til der træffes fast bund.

Bundssubstratet udlægges herefter med en gennemsnitlig lagtykkelse på ca. 20-25 cm eller op til regulativmæssig bundkote. Lagtykkelserne vil variere – både i vandløbets bredde- og længderetning, så der skabes varierede strømningsmønstre, der kan medvirke til at holde gruset fri for sand og skabe grusbanks til ørredernes gydning.

Der må således gerne være pletter, hvor der ikke ligger bundsubstrat og der skal ikke nødvendigvis udlægges bundsubstrat på strækningernes fulde udstrækning.

Desuden udlægges 2-4 sten pr. løbende meter vandløb nedstrøms/opstrøms for gydebanken, til sikring af brink og til skjul i en tilfældig mosaik, for at indsnævre vandløbet, og dermed forøge hastigheden af vandet.

Der udlægges en samlet mængde gydesubstrat på 12 m³, samt i alt 18 m³ brink- og skjulesten med Ø 200-700 mm på strækningen, dels til brinksikring og dels skjulesten på hele projektstrækningen.

De største sten lægges i kanten, mens de mindre sten lægges i strømrønden.

På figur 2 ses et billede fra Højby Sørende på projektstrækningen, hvor vandløbet har en overbredde.

Figur 2 – Højby Sørende station 1396.

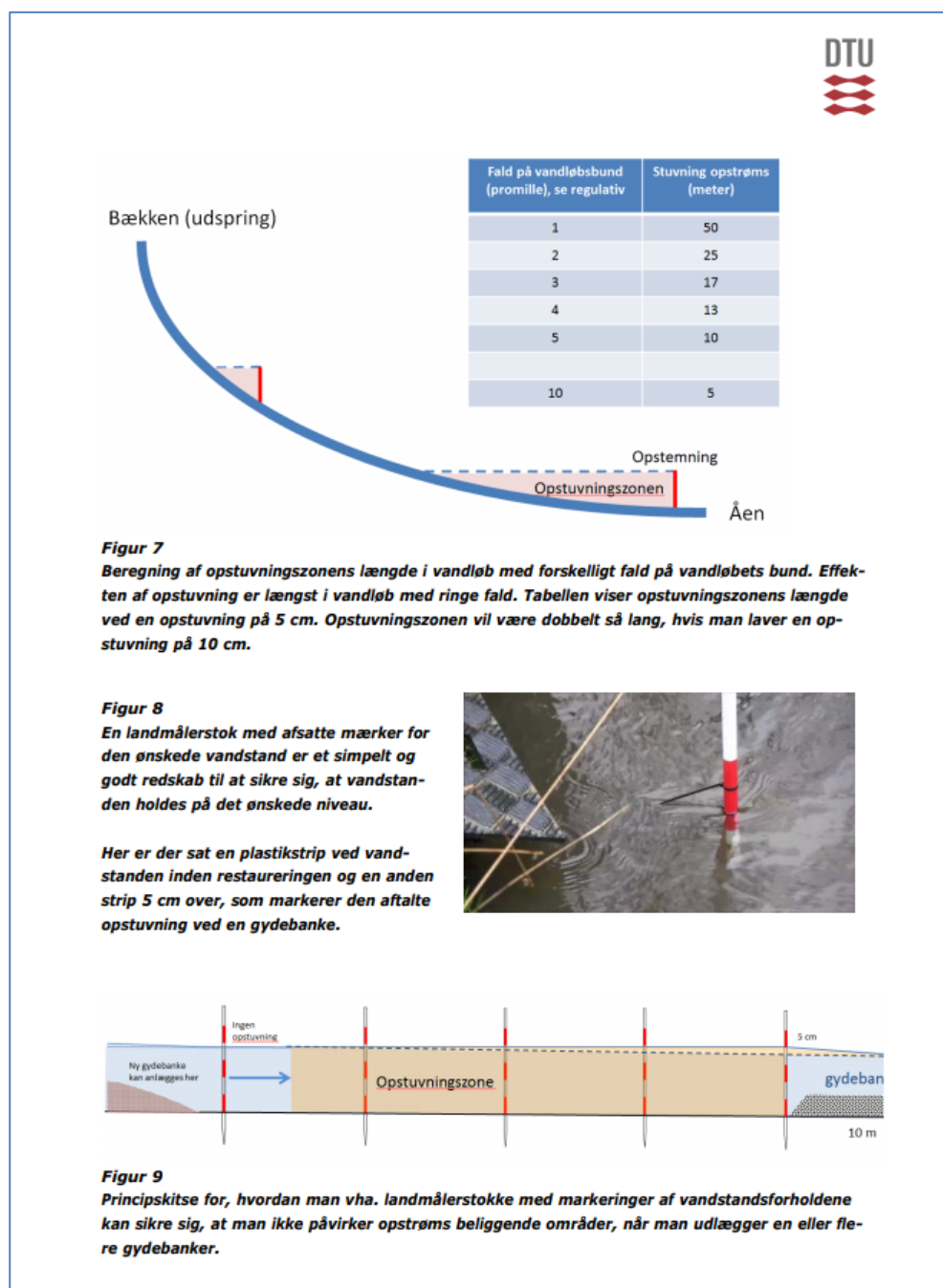
Udlægning af skjulesten og sten til brinksikring vil bidrage til at overbrede vandløbsstrækninger indsnævres således, at vandhastigheden nær bunden øges. Dette vil bidrage til at holde vandløbet fri for sand og fine sedimenter. Derved vil behovet for oprensninger reduceres. Skjulestenene vil skabe varierede strømningsmønstre og bidrage til at holde gruset fri for sand.

Gydebankerne

Der udlægges gydesubstrat i et lag på ca. 20-25 cm. Gydesubstratet består af 15% singels (Ø32-80 mm) og 85% nøddesten (Ø16-32mm).

Gydebankerne vil blive udlagt ifølge vejledningen fra DTU Aqua: "Sådan laver man en gydebanke".

Udlægningen vil blive kontrolleret vha. "stokkemethoden" på gydebanker således, at det er fuldt gennemsligtigt, at hver gydebanke højst vil stuve vandstanden 5 cm ved gydebankens begyndelse (opstrøms) og at opstuvningszonen maksimalt vil være 20 meter ved et fald på eksempelvis 1,5 promille.

Figur 3 – Figur fra ansøgningen som viser stokkemethoden

Brinksikring og skjulesten

Mellem gydebankerne udlægges der spredte større sten (Ø200-700 mm) på strækningen. Disse sten skal fungere som brinksikring og skjulesten for fisk og smådyr.

Der udlægges 2-4 sten pr. løbende meter bred.

De største sten, Ø 500-700 mm, udlægges langs kanten således, at brinken og skråningsanlægget sikres mod ned skridning.

Desuden udlægges sten, Ø 200-500 mm i strømrunden, hvilket vil forøge den fysiske variation og sikre skjul for ørreder, samt levesteder for invertebrater. Skjulesten udlægges mellem de anlagte gydebanker.

Udlægning af skjulesten påvirker ikke nævneværdigt vandløbets vandafledningsevne jf. anbefalinger fra DTU Aqua.

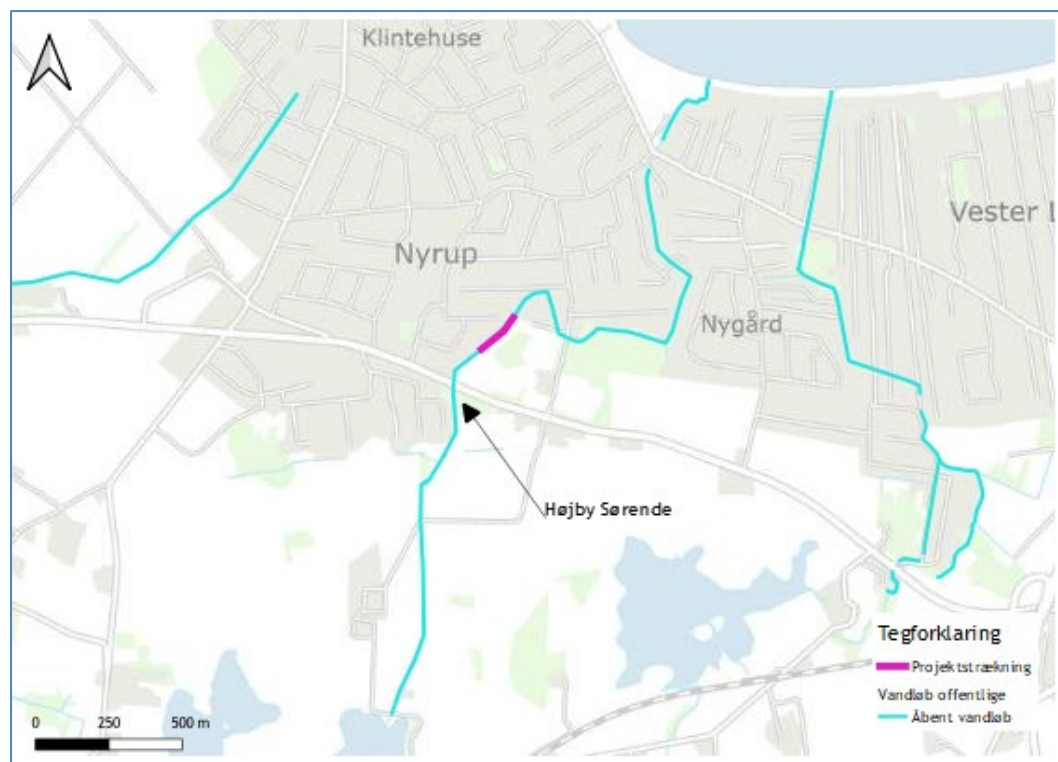
Lokalitet

Projektet udføres på matr.nr. 5g Nyrup By, Højby (Oddenvej 14, 4500 Nykøbing Sj).

Højby Sørende ligger på projektstrækningen i skel mellem marken, matr.nr. 5g Nyrup By, Højby og sommerhusgrundene matr.nr. 5ab, 5aq og 5ac Nyrup By, Højby (Kokkevang 38, Kokkevang 24 og Kokkevang 22, 4500 Nykøbing Sj) samt vejen Kokkevang, matr.nr. 5aæ Nyrup By, Højby.

Vandløbet

Højby Sørende er et offentligt vandløb på strækningen fra udløbssiden af overkørsel ved Borrevangsvej, matr.nr. 1a Borrevang, Højby til udløb i Nyrup Bugt. Højby Sørende er i alt 3264 meter. Forløbet af Højby Sørende ses i figur 4.

Figur 4 - Oversigtskort Højby Sørende

Odsherred Kommune står for vedligeholdelsen af vandløbet efter bestemmelserne i vandløbsregulativet. Højby Sørende grødeskæres på strækningen station 0 til station 2958 én gang årligt i perioden 1. august til 15. oktober. Der skæres manuelt med le eller buskrydder i et slynget forløb på 60 cm i profilet.

Strækningen station 2958 til udløb station 3264 grødeskæres to gange årligt.

Højby Sørende har et fald på gennemsnitlig 1,5 promille på hele strækningen. Bunden er på strækningen meget sandet med få større sten.

Figur 5 - Højby Sørende. Strækning med sandet bund og enkelte større sten.

Højby Sørende er i Statens Vandområdeplan beliggende i vandområdedistrikt Sjælland og hører til hovedvandopland Kalundborg.

Højby Sørende har miljømålet "God økologisk tilstand". Den nuværende tilstand i vandløbet er "Moderat økologisk tilstand". Odsherred Kommune formoder, at årsagen til at vandløbet ikke lever op til målsætningen er de generelt ringe fysiske forhold.

Højby Sørende er i "Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Sjælland, juni 2016" udpeget til indsats i form af udlægning af groft substrat, udskiftning af bundmateriale og åbning af en rørlagt strækning med efterfølgende hævnning af vandløbsbunden samt etablering af sandfang.

I 2017 blev et sandfang etableret lige opstrøms Oddenvej i station 1156-1166.

I 2021 blev et sandfang etableret lige opstrøms Mågevej i station 1819-1824 samt etableret 8 gydebanker på strækningen station 1750-2000.

Dette projektforslag vedrører således indsatsen "udlægning af groft substrat til etablering af gydebanker for laksefisk og habitater for rentvandskrævende smådyr" på strækningen st. 1350-1500.

Økonomi og fordeling

Projektet kan kun realiseres, hvis der sker en finansiering via en omkonvertering af tilskud til udsætning af smolt i Isefjorden, til dette restaureringsprojekt.

Alternativt vil Odsherred Sportsfiskerforening ansøge "Gruspuljen" om at afholde alle udgifter i forbindelse med indkøb af materialer til projektet.

Indkøb af ca. 11 m³ gydesubstrat inkl. levering til en samlet værdi af ca. 5.000.- kr (ekskl. moms) indkøb af ca. 18 m³ sten til sikring af brink og skjul inkl. levering til en samlet værdi af ca. 9.000.- kr (ekskl. moms).

Samtidigt ønskes der afsat 25 % af udgifterne til maskintid.

Samlede udgifter i alt på 18000,- kr.

Udlægningen vil ske ved hjælp af engagement fra "de frivillige" fra Odsherred Sportsfiskerforening og Den Sjællandske Grusbande.

Udgifter til lettere oprensning inden projektet afholdes af Odsherred Kommune.

Fremtidig vedligeholdelse af vandløbet

Højby Sørende er et offentligt vandløb på strækningen og vandløbsvedligeholdelsen udføres af Odsherred Kommune efter bestemmelserne i Vandløbsregulativ for Højby Sørende.

Tidsplan

Projektet ønskes udført i efteråret 2024.

I denne periode er der normalt tørt og forholdene for at færdes med maskiner/trillebører er normalt gode. Samtidigt er det også vigtigt at projektet udføres inden der er optræk af gydende havørreder.

Annoncering

Tilladelsen er offentliggjort på Odsherred Kommunes hjemmeside:

<https://odsherred.dk/afgørelser>

Vurdering

Odsherred Kommune vurderer at projektet ikke vil ændre afvandingen, da udlægning af grus foretages som bundudskiftning. Det betyder, at sand og aflejringer opgraves på strækningen ned til 20-25 cm under regulativmæssig bund eller til der træffes fast bund. Herefter udlægges groft materiale med en gennemsnitlig lagtykkelse på ca. 20-25 cm eller op til regulativmæssig bundkote.

Dermed ændres vandløbets regulativmæssige bundkote ikke.

Erfaringsmæssigt medfører udlægning af skjulesten ikke vandspejlshævninger, da stenene fylder en relativt lille del af det vandførende tværsnit, og der i øvrigt hurtigt vil erodere dybere strømrrender rundt om stenene, så det vandførende tværsnit bevares. Trods dette vil der være en risiko for at stenene kan samle grene mv., der driver med strømmen, og dermed potentielt give

anledning til lokale vandspejlshævninger, der dog ofte vil være af kortere varighed og mest udprægede ved lave vandføringer.

Projektet vil forbedre gyde- og opvækstforhold for fisk, specielt ørreder. Derudover vil udlægning af groft materiale bidrage til at vandløbets fysiske forhold bliver mere varierede og skaber bedre forhold for smådyrsfaunaen.

Det er derfor sandsynligt, at der kan opnås målopfyldelse for fisk og smådyr i vandløbet.

Samtidig vil sikring af brinkerne mod nedskridning ved udlægning af kant- og skjulesten, have en særdeles positiv effekt på overlevelsen af ørreder.

Beskyttet natur (§3)^v, bilag IV-arter og Natura 2000-område

Odsherred Kommune har vurderet, at projektet ikke vil kunne have en negativ påvirkning på bilag IV arter eller disses yngle og rasteområder.

På tilstødende arealer langs Højby Sørende findes ynglelokaliteter for bilag IV-arten spidssnudet frø. Arten raster gerne i vandløb, da vandet hen over vinteren her holder en konstant temperatur og et forholdsvis højt iltindhold. Arten vil derfor med høj sandsynlighed være at finde i Højby Sørende i rasteperioden oktober til marts.

Flagermus forekommer spredt i kommunen. Da flagermus har yngle-og rasteområder i hule træer og lignende og projektet ikke medfører fældning af træer, vurderer Odsherred Kommune at projektet ikke kan påvirke yngle- og rasteområder for flagermus.

I kommunen findes markfirben på åbne, solrige lokaliteter. Da projektområdet er vandløb, vurderer Odsherred Kommune at området ikke er egnet som levested for markfirben.

Odsherred Kommune har vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke arter eller naturtypers bevaringstilstand i Natura 2000-områder.

Projektområdet indgår ikke i et internationalt beskyttelsesområde (Natura 2000). Det nærmeste Natura 2000-område "Natura 2000 område nr. 262 – Annebjerg Skov og Ulkerup Skov" ligger ca. 4 km sydøst for projektområdet.

Natura 2000 område nr. 164 – Hovvig "Fuglebeskyttelsesområde nr. 97" ligger ca. 4,7 km øst for projektområdet.

2.1 Områdets udpegningsgrundlag	
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 97	
Fugle:	skeand (T) hvinand (T)
Fuglearter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.	

Figur 6 – Udpegningsgrundlag i "Natura 2000-plan 2016-2021 Hov Vig Natura 2000-område nr. 164, Fuglebeskyttelsesområde F97".

Da projektet går ud på at udlægge sten og grus, kan projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, ikke påvirke Natura 2000-områderne.

I vurderingen er lagt vægt på projektets meget lokale karakter, som sikrer at en vidtrækkende påvirkning er udelukket.

Kommunen vurderer samlet, at projektet kun vil påvirke vandløbet i en naturforbedrende retning og at der derfor kan gives tilladelse til projektet.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen efter vandløbsloven, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk

Klageportalen ligger også på www.borger.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune, der har truffet afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen. Privatpersoner skal ved klage betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det.

Hvis du ikke kan bruge Klageportalen på grund af eksempelvis handicap, sprogvanskeligheder, problemer med digitale medier, psykiske lidelser eller fordi du er socialt udsat, så kan du sende en anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til nævnet på nh@naevneneshus.dk. I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Odsherred kommune besked om det.

Hvem kan klage?

- Den, afgørelsen er rettet til.
- Enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.

Afgørelser vedrørende vandløbsregulering og restaurering kan desuden påklages af:
Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund

Du kan indbringe denne afgørelse til prøvelse for en domstol.

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at ringe til vandteamet på tlf. 59 66 60 77.
Du får kun besked herfra, hvis der er modtaget en klage over afgørelsen.

Hvis der ikke indkommer klager indenfor klagefristen, kan arbejdet udføres efter klagefristens udløb.

Venlig hilsen

Gry Annika Jensen
Naturgeograf

ⁱ Bekendtgørelse af lov om vandløb nr. 1217 af 25. november 2019

ⁱⁱ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse nr. 1392 af 4. oktober 2022

ⁱⁱⁱ Bekendtgørelse af museumsloven nr. 358 af 8. april 2014

^{iv} Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) nr. 4 af 3. januar 2023.

^v Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse nr. 1392 af 4. oktober 2022

Kopi til

Ejer af matr.nr 5g Nyrup By, Højby (Oddenvej 14, 4500 Nykøbing Sj).

Ejer af matr.nr. 5ab Nyrup By, Højby (Kokkevang 38, 4500 Nykøbing Sj).

Ejer af matr.nr 5aq Nyrup By, Højby (Kokkevang 24, 4500 Nykøbing Sj).

Ejer af matr.nr 5ac Nyrup By, Højby (Kokkevang 22, 4500 Nykøbing Sj).

Ejer af matr.nr 5aæ Nyrup By, Højby (vej - Kokkevang).

Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomite, Odsherred, dnodsherred-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Odsherred, hg@eco-forum.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

DOF Odsherred, odsherred@dof.dk

Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget, nbu@botaniskforening.dk

Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, Fiskeriinspektorat Øst, inspektoratoest@fiskeristyrelsen.dk

Friluftsrådet, lokalraad@friluftsradet.dk

Friluftsrådet, Odsherred, odsherred@friluftsradet.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk

Naturstyrelsen Midtsjælland, msj@nst.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk;

nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk; lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Odsherred Sportsfiskerforening v/Jan Aggerholm, jagg@novonordisk.com

Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk